

KönyvTÁRlat III/4.: Bűnök és szenvedélyek - Titkosírás

2013/12/19

2013/12/11 - 14:02

Karácsonyi szerelem a Kálmáncsehi-breviárium lapjain, Mátyás király és Beatrix titkos levelei, a szabadkőművesek kódexe, csak ezen a délutánon látható minikiállítás titkosírásokból, valamint a Pepita Playback Társulat improvizációs karácsonyi műsora is szerepel idei utolsó, adventi KönyvTÁRlatunkon.

Program:

16:30-17:10: Vadai István és Vámos Hanna, irodalomtörténészek: A magyar titkosírások története Mátyás királytól Kossuth Lajosig

Az előadás a magyar rejtjelezés történetét tekinti át olyan dokumentumok segítségével, melyeket a két kutatónak a közelmúltban sikerült megfejtenie. Ezek között vannak olyan egyszerű titkosírások, ahol az ábécé betűinek mindig csak egy-egy titkos jel felel meg. Ezeket azért nehéz feltörni, mert olykor túl rövid szöveget tartalmaznak. A bonyolultabb rendszerek már többszörös jelkiosztást használnak. Akad olyan kódtábla, mely nem is a betűkhöz, hanem betűpárokhoz, szótagokhoz, sőt egész szavakhoz rendel kódokat. Ezek feltörése már valóban kemény dió. Arról nem is beszélve, hogy Magyarországon is használtak polialfabetikus rendszereket, ahol ugyanaz a rejtjel helyzetétől függően jelenthet mindig mást és mást. Ennek megfelelően az előadók az egyszerűbbtől a bonyolultabb felé haladva mutatják be a különféle rejtjelezési módszereket. A sort Mátyás király és Beatrix titkos levelei nyitják, majd olyan jól ismert nevek következnek a sorban, mint Jurisics Miklós, Balassi Bálint, Pázmány Péter, Zrínyi Miklós, Thököly Imre, II. Rákóczi Ferenc és Pálóczi Horváth Ádám. Fény derül arra, hogy mire jó a pitypang nedve és a hagymalé, bepillantathatunk a kurucok harctéri üzenetváltásába és a korabeli nemzetközi diplomácia titkaiba. Lehull a lepel a szabadkőművesek kódolt kódexéről, és megtudhatjuk, hogy mit is dúdolt Kossuth Lajos, miközben rejtjeles üzenetének betűit számlálgatta.

17:10-17:50: Zsupán Edina filológus: Karácsonyi szerelem. Egy főpap breviáriuma

[1]A karácsony – a húsvét mellett – a középkori ember legfontosabb ünnepe volt. Ennek megfelelően a szakrális művészet állandó tárgyát képezte, ikonográfiája kikristályosodott az évszázadok során. A miniátorok is e kialakult képi tradíció jegyében festették a mise- és imakönyvek lapjaira a Mária-ciklust, Krisztus születésének történetét. A 15. század második felében azonban egy Francesco nevű itáliai miniátor, a Mátyás által létrehozott budai könyvkészítő műhely mestere meglepő változtatásokkal festette meg a szent történetet egy pompás breviárium lapjain, amely Kálmáncsehi Domonkos székesfehérvári prépost megrendelésére készült Budán. Az előadás e meghökkentő, korábban elképzelhetetlen képiség okára keresi a választ. A középkori gondolkodás számára kevésbé az ábrázolások elsődleges jelentése, sokkal inkább a mögöttük rejlő tartalom számított. A képek csatornaként vezették el a szellemet az emelkedett gondolatokhoz. Talán a reneszánsz művelődés budai jelenlétére találhatunk egy ritka bizonyítékot e meglepő helyen?

18:00-19:00: A Pepita Playback Társulat improvizációs karácsonyi műsora

[Meghívó](#) [2]

Időpont: 2013. december 19. 16.30

Helyszín: Országos Széchényi Könyvtár, 6. emelet, Díszterem

Az NKA támogatásának köszönhetően a belépés ingyenes!

Részvételi szándékát kérjük előzetesen jelezze 2013. december 18. délig [e-mailen](#) [3], vagy a 224-3742 telefonszámon (H-Cs: 9-15, P: 9-13).

[# KönyvTÁrIat](#) [4]

Forrás webcím: <https://oszk.hu/konyvtarlat/konyvtarlat-iv-titkosiras>

Hivatkozások:

[1] <https://oszk.hu/sites/default/files/kalmancsehi2b.jpg>

[2] <https://oszk.hu/sites/default/files/muzeumpedagogia/titkositas-szorolap.pdf>

[3] <mailto:pr@oszk.hu?subject=K%C3%B6nyvT%C3%81rIat>

[4] <http://www.oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/konyvtarlat>

[5] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>

[6] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/konyvtarlat>